

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет фізичного виховання
Кафедра загальної психології

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ
підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
за освітньо-професійною Середня освіта (Інформатика)
програмою
мова навчання українська

Слов'янськ / Дніпро, 2023 р.

Розробники:

Мухіна В.В. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри загальної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Рецензенти:

Свіденська Г.М. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Шайда Н.П. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри загальної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Протокол №12 від «_29_» __ червня__ 2023 р.

Завідувач кафедри загальної психології _____ _____ Шайда Н.П.

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»
«29» червня 2023 р., протокол № 9

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія»

Кількість кредитів	5 кредитів ECTS, 150 годин, з яких 64 год. становить контактна робота з викладачем (32 год. лекцій; 32 год. практичних занять), 86 год. – самостійна робота
Рік підготовки, семестр	2 рік підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 3 семестр
Компонент освітньої програми	обов'язковий компонент освітньо-професійної програми
Викладач	Мухіна В.В. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри загальної психології
Контактна інформація	viktoriy.m3@gmail.com
Консультації	<p>🕒 ☐ Консультації проводяться кожного четверга з 14.00 до 15.00.</p> <p>✉ ☐ Поточні питання щодо навчальної дисципліни (у разі неможливості відвідування консультації) можна з'ясувати, надіславши ✉ ☐ на електронну пошту viktoriy.m3@gmail.com (в темі листа зазначити назву навчальної дисципліни).</p>
Анотація навчальної дисципліни	<p>Навчальна дисципліна передбачає вивчення теоретичних і практичних знань, умінь, навичок направлених на особистісний і професійний розвиток здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в галузі психологічних знань. Курс спрямований на формування сучасного фахівця загальної середньої освіти, здатного до передачі знань та розуміння особистості учнів, а також розуміння механізмів та закономірностей побудови освітнього процесу, визначенні та створенні умов для успішного оволодіння науково-практичними знаннями на основі аналізу механізмів психології та її структурних елементів.</p> <p>Об'єктом навчальної дисципліни є психіка людини.</p> <p>Предметом навчальної дисципліни є закони, закономірності, механізми функціонування та розвитку психіки як особливої форми життєдіяльності. А також вивчення виникнення вікових новоутворень, тенденцій змін психіки, поведінки, життєдіяльності та особисті людини в процесі життя.</p>
Опис навчальної дисципліни	<p>Мета навчальної дисципліни: метою вивчення навчальної дисципліни «Психологія» є формування у здобувачів компетентностей, відповідно до ОП та узагальненої системи знань про психологічні особливості людини як суб'єкта діяльності та життєтворення, ознайомлення з основними закономірностями та динамікою психічного розвитку індивіда у різні вікові періоди</p>

онтогенезу; розуміння складного психічного і духовного життя дитини та врахування її індивідуально-психологічних властивостей.

У результаті опанування навчальної дисципліни здобувачі набувають **компетентностей, відповідно до освітньої програми:**

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу на рівні базової середньої освіти.

ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК 9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.

СК 1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

СК 3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

СК 6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

СК 8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

СК 9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

Ключові слова: психологія, учіння, виховання, мотивація, свідомість, пізнавальні процеси, особистість, індивід, індивідуальність, вік, криза, психологічна допомога, психологічна самоосвіта, соціалізація, креативність, абстрактне мислення, адаптація.

Очікувані результати навчання:

РН 1. Відтворює основні концепції та принципи педагогіки і

психології; враховує в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН 5. Вибирає відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізує динаміку особистісного розвитку учнів, визначає ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН 6. Називає і пояснює принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками, уміє надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

РН 11. Виявляє навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснює необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

РН 12. Аналізує власну педагогічну діяльність та її результати, здійснює об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

Матеріали та ресурси:

1. Діхтяренко С. Ю., Шульдик А. В., Шульдик, Г. О., Данилевич Л.А. Загальна психологія. Практичні заняття : навч. посіб.; Умань: Візаві, 2021. 245 с.

2. Кутішенко В. Вікова та педагогічна психологія. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 128 с.

3. Максименко С.Д. Загальна психологія. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 271 с.

4. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ : Ліра–К, 2020. 564 с.

5. Поліщук В. Вікова і педагогічна психологія: навчальний посібник. 4- те вид., стер. Суми: Університетська книга, 2019. 352с.

Матеріали та ресурси:

1. Бібліотека психологічної літератури: <http://psylib.kiev.ua/>

2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського - <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Українські підручники он-лайн: <http://pidruchniki.ws/>

4. Портал професійних психологів України «У психолога» - <http://upsihologa.com.ua/>

5. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія : навч. Посібник <http://194.44.152.155/elib/local/sk674883.pdf>

Платформи та сервіси дистанційного навчання:

Розміщення основної інформації з навчальної дисципліни

	<p>передбачено на навчальній платформі <i>Moodle</i></p> <p>http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=2626</p>
Теми	<p>Програма навчальної дисципліни містить такі теми:</p> <p>Тема 1. Предмет, завдання, методи і структура сучасної психології. Природничо-наукові основи психології</p> <p>Тема 2. Проблема і природа психічного</p> <p>Тема 3. Розвиток психіки і свідомості</p> <p>Тема 4. Особистість</p> <p>Тема 5. Діяльність і психічні процеси</p> <p>Тема 6. Пізнавальні психічні процеси</p> <p>Тема 7. Відчуття</p> <p>Тема 8. Сприймання</p> <p>Тема 9. Пам'ять</p> <p>Тема 10. Мислення</p> <p>Тема 11. Мовлення</p> <p>Тема 12. Уява</p> <p>Тема 13. Увага</p> <p>Тема 14. Емоції та почуття</p> <p>Тема 15. Воля</p> <p>Тема 16. Темперамент</p> <p>Тема 17. Характер</p> <p>Тема 18. Здібності</p> <p>Тема 19. Психологія немовля та раннього дитинства.</p> <p>Тема 20. Психологія дошкільного дитинства</p> <p>Тема 21. Психологія молодшого школяра</p> <p>Тема 22. Психологія підлітка</p> <p>Тема 23. Психологія особистості старшокласника</p> <p>Тема 24. Акмеологія та життєвий шлях особистості</p>
Методичні поради для викладачів «Як навчати?»	<p><i>Методи навчання:</i></p> <p>Поєднання традиційних, активних та інтерактивних методів навчання з використанням інноваційних технологій:</p> <ul style="list-style-type: none"> – словесні методи: лекція (проблемна, лекція-дискусія, лекція-консультація, круглий стіл, лекція-провокація мультимедійна тощо), пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, бесіда, диспут, дискусія, дебати; – наочні методи: спостереження, демонстрація, ілюстрація; – практичні методи: обробка довідкової інформації, тезування, рецензування, складання реферату, тез, наукових статей, плану-проспекту наукового дослідження, зокрема з використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання (робота із друкованими та електронними інформаційними ресурсами, виконання індивідуальних завдань, тестування); – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, анутовання, рецензування, написання тез, статей);

	<p>– відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання: дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані, гейміфіковані;</p> <p>– активні методи навчання: метод проєктів, кейс метод, мозкова атака;</p> <p>– інтерактивні методи навчання: технології фасилітативного навчання, методи активізації творчої діяльності, ділові та рольові ігри.</p>																	
<p>Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»</p>	<p><i>Види роботи здобувачів</i></p> <p>Для того, щоб успішно опанувати навчальну дисципліну здобувачу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти необхідно бути активними під час обговорень теоретичних питань, тестувань, презентацій результатів самостійних робіт, виконанні практичних завдань, аналізу психологічних ситуацій, написанні науково-дослідних тезисів і презентацій, розробки особистого портфоліо, як майбутнього професіоналу освітньої педагогічної діяльності.</p>																	
<p>Оцінювання</p>	<p><i>Види, методи та форми контролю.</i></p> <p>Спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне, письмове опитування, тестовий контроль, взаємоконтроль (взаємооцінювання), самоконтроль (рефлексія, самооцінювання) оцінювання самостійної роботи (реферати, наукове повідомлення, доповідь, мультимедійна презентація, тези), екзамен.</p> <p>Формою підсумкового контролю є екзамен.</p> <p><u>Політика щодо оцінювання.</u></p> <p>Результати навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни визначаються у балах, що виставляються згідно з критеріями оцінювання, затвердженими в ДДПУ, а саме за 100-бальною шкалою та національною п'ятибальною шкалою для заліків «зараховано», «незараховано»).</p> <p>Навчальна дисципліна оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів.</p> <p style="text-align: center;"><i>Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти</i></p> <table border="1" data-bbox="352 1615 1492 2069"> <thead> <tr> <th data-bbox="352 1615 842 1839" rowspan="2">За накопичувальною 100 – бальною шкалою</th> <th colspan="2" data-bbox="842 1615 1492 1704">За національною шкалою</th> </tr> <tr> <th data-bbox="842 1704 1310 1839">для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</th> <th data-bbox="1310 1704 1492 1839">для заліків</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="352 1839 842 1883">90 – 100 балів</td> <td data-bbox="842 1839 1310 1883">відмінно</td> <td data-bbox="1310 1839 1492 1883">зараховано</td> </tr> <tr> <td data-bbox="352 1883 842 1928">89 – 75 балів</td> <td data-bbox="842 1883 1310 1928">добре</td> <td data-bbox="1310 1883 1492 1928"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="352 1928 842 1973">60 – 74 балів</td> <td data-bbox="842 1928 1310 1973">задовільно</td> <td data-bbox="1310 1928 1492 1973"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="352 1973 842 2069">26 – 59 балів</td> <td data-bbox="842 1973 1310 2069">незадовільно</td> <td data-bbox="1310 1973 1492 2069">не зараховано</td> </tr> </tbody> </table>	За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою		для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт	для заліків	90 – 100 балів	відмінно	зараховано	89 – 75 балів	добре		60 – 74 балів	задовільно		26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою																	
	для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт	для заліків																
90 – 100 балів	відмінно	зараховано																
89 – 75 балів	добре																	
60 – 74 балів	задовільно																	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано																

0 – 25 балів

неприйнятно

Критерії оцінювання екзамену:

- оцінки **«відмінно» (90-100 балів)** заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував всебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу, уміння без похибок виконувати завдання, передбачені програмою, опанував основну й додаткову літературу, рекомендовану навчальною програмою, засвоїв значущі для майбутньої кваліфікації підвалини основних дисциплін, виявив творчі здібності в усвідомленні, засвоєнні й застосуванні навчально-програмного матеріалу;

- оцінки **«добре» (75-89 балів)** заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував ретельне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану навчальною програмою, показав систему засвоєних знань з дисципліни та здатність до їх самостійного поповнення й оновлення під час подальшої навчальної роботи й професійної діяльності;

- оцінки **«задовільно» (60-74 бали)** заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою, але припустився помилок у відповіді на екзамені та під час виконання екзаменаційних завдань, хоча має необхідні знання для їх усунення під керівництвом викладача;

- оцінка **«незадовільно» (26-59 балів)** виставляється здобувачу вищої освіти, який має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу, припустився принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, і не може продовжувати навчання без виконання додаткових завдань з відповідної дисципліни;

- оцінка **«неприйнятно» (0-25 балів)** виставляється здобувачу вищої освіти, який не надав для перевірки потрібну кількість правильно виконаних завдань, пропустив без поважних причин значну кількість занять (більше ніж 50%), і не може продовжувати навчання без проходження повторного курсу навчання.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями: присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих під час практичного заняття здійснюється за такими критеріями:

- під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття;

- під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття;

- у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; за знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні.

Оцінювання рефератів, доповідей, есе, презентацій тощо за визначеними темами здійснюється відповідно до таких критеріїв:

- за повноту та використання сучасних концепцій і джерел інформації (крім лекційного конспекту, має бути ще не менше трьох джерел інформації);

- за оформлення роботи згідно з вимогами і наявність посилань на використану літературу та джерела;

- за наявність змістовних висновків;

- за глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах.

У разі виявлення невідповідності результатів навчання окремим критеріям із тієї чи тієї форми контролю знань кількість балів, яка виставляється здобувачу, може бути знижена:

- за неповну відповідь;

- за кожен неправильну відповідь;

- за невчасне виконання завдання;

- за недостовірність поданої інформації;

- за недостатнє розкриття теми;

- за відсутність посилань на літературні джерела.

Результати поточних контролів рівня знань здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання (у вигляді певної кількості отриманих балів) обов'язково доводяться викладачем наприкінці кожного заняття до їхнього відома, виставляються в Журнал обліку роботи академічної групи та є підставою для одержання допуску до підсумкового контролю.

Умовою допуску до складання екзамену є накопичення здобувачем протягом навчального семестру не менше 60 балів з навчальної дисципліни. Допуск здобувача вищої освіти до складання екзамену з певної дисципліни відбувається незалежно від результатів навчання з інших дисциплін.

Здобувачі вищої освіти, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути:

- звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 60-80 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни;

- звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 81-100 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, за відсутності пропусків занять з

усіх предметів семестру без поважних причин (до 10%), але за обов'язкового надання в деканат виконаних самостійних завдань з відповідної дисципліни.

Здобувач вищої освіти може підвищити оцінку, яку він отримав за результатами роботи в семестрі, під час складання екзамену в період сесії.

Якщо здобувач вищої освіти на екзамені отримав оцінку нижчу, ніж за результатами роботи в семестрі, у відомість обліку успішності виставляється підсумкова оцінка за результатами роботи в семестрі.

Розподіл балів із дисципліни

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (денна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T 1	1	0,5	1	0,5	3	1,5
T 2	1	0,5	1	0,5	3	1,5
T 3	1	0,5	1	0,5	3	1,5
T 4	1	0,5	1	0,5	3	1,5
T 5	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 6	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 7	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 8	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 9	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 10	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 11	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 12	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 13	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 14	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 15	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 16	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 17	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 18	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 19	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 20	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 21	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 22	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 23	1	0,5	1	0,5	2	1,5
T 24	1	0,5	1	0,5	2	1,5
Разом	24	12	24	12	52	36

	<p>Політика щодо дедлайнів та перескладань, відвідування: відсутність здобувача з неповажної причини під час перебігу заняття є неприпустимою. Здавати й захищати самостійні роботи та завдання у визначений термін. За роботу, яка подається на перевірку викладачеві пізніше встановленого терміну, без поважної причини буде зніматися 1 бал. Якщо здобувач за певних обставин (лікарняний, академічна мобільність, відпустка тощо) пропустив заняття, він може виконати поточні контрольні заходи з іншою академічною групою або під час встановлених консультаційних годин за попередньою домовленістю з викладачем. На заняттях здобувачі можуть використовувати мобільні телефони або ноутбуки, але, безпосередньо, з навчальною метою.</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: Студент повинен дотримуватись академічної доброчесності: самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання; прагнення до істини, вільне та відкрите поширення найкращих практик реалізації власної діяльності, їх безперервне надбання та збагачення.</p> <p>З «Положенням про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДВНЗ “ДДПУ”» можна ознайомитись на лінком: http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf.</p>
<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Унікальність та цінність навчальної дисципліни «Психологія» в набутті здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти теоретичних знань і практичних умінь, а також у методах запобігання професійного вигорання все це, в свою чергу, підвищить рівень сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців.</p>

Мухіна В.В. – кандидат пед. наук,
ст.викладач кафедри загальної психології

